

Research Paper

Explaining the pattern of happy city in iran the case study a Babol city

Milad Hasanalizadeh ^a, Mohsen Ahadnejad Roshti ^{a*}, Abolfazl Meshkini ^b

^a. Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Humanities, Zanjan University, Zanjan, Iran

^b. Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Humanities, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

ARTICLE INFO

Keywords:

Happy City,
Pattern Explanation,
Path Analysis,
Structural Equation Model,
Babol City.

Received:

9 July 2022

Received in revised form:

12 September 2022

Accepted:

28 October 2022

pp. 123-139

ABSTRACT

Happiness is a collective concept that encompasses all elements of the city system. This study aims to explain the appropriate model of a happy city for Babol city in the form of appropriate factors and components. The present study is applied in terms of purpose and descriptive-analytical in nature and mixed in terms of method. The statistical population of the study to explain the pattern of creating a happy city is urban science specialists in Babol city, which was selected as a sample using a judgmental method and available to 28 people. The factors and components of the happy city in Babol were determined using the fuzzy Delphi method. The reliability and validity of the fuzzy Delphi questionnaire structure were evaluated with Cronbach's alpha coefficient, combined reliability coefficient and mean extraction variance in Smart PLS 3 software. Then, by path analysis method, has been done structural equation modelling for the model of a happy city in Babol city in Smart PLS 3 software. According to the results, the management factor with a path coefficient of 0.282 has the greatest impact on the model of a happy city in Babol city. Economic, physical, social and environmental factors with path coefficients of 0.279, 0.265, 0.254 and 0.236 are in the next ranks of impact on the happy city in Babol city, respectively. Spatial planning and redistribution for fair access of citizens to urban services and joyful uses are offered as the main suggestion based on the study findings. Keywords: Happy City, Pattern Explanation, Path Analysis, Structural Equation Model, Babol City.

Citation: Hasanalizadeh, M., Ahadnejad Roshti, M., & Meshkini, A. (2022). Explaining the pattern of happy city in iran the case study a Babol city. *Geographical planning of space quarterly journal*, 12 (3), 123-139.

<http://doi.org/10.30488/GPS.2022.331673.3515>

*. Corresponding author (E-mail: ahadnejad@znu.ac.ir)

Extended Abstract

Introduction

Lack of policy, hasty decisions, significant speed and volume of urbanization and urbanism have led to happiness and vivacity in Iran, especially Babol city, to a passive position. Therefore, recognizing the factors affecting the creation of a happy city and the intensity of the impact of each factor can be a practical guide for compiling a model for creating a happy city in Babol city. Given that a set of physical, economic, social, environmental and managerial factors have been effective in creating anxiety and stress in the citizens of Babol, a set of measures in the physical, economic, social, environmental and managerial fields should be done to increase happiness and vitality in the Babol city. Therefore, in order to plan to create a happy city, first, an appropriate model for creating a happy city in the Babol must be explained so that city managers can gain the necessary knowledge about the factors and components that create a happy city. Therefore, this study aims to explain the appropriate model for creating a happy city in Babol city. In this regard, the present study seeks to answer the following question:

- What are the characteristics of the pattern of creating a happy city in Babol?

Methodology

The present research is applied and descriptive-analytical in terms of purpose and nature, respectively. Also, a combination of methods (quantitative and qualitative) were exerted. The study's statistical population is urban science experts, including university professors and Ph.D. students in the fields of geography and urban planning, urban planning, architecture and urban sociology, who have the necessary knowledge and expertise concerning Babol city, both theoretically and in terms of examples. The judgment and availability method, including scientific experience, willingness and ability to participate in research, were exploited to sample experts and elites. The number of samples was 28. The data related to the

theoretical foundations of the research were prepared by library and documentary methods, and the raw data of the research were extracted using the fuzzy Delphi method. The result of studying the theoretical foundations and research background was identifying 5 effective factors on the happy city along with 54 relevant components. The output of the fuzzy Delphi method was to determine 42 components of a happy city in the form of 5 factors in the Babol city. Then, structural equation modeling in Smart PLS 3 software was performed using the path analysis method.

Results and discussion

According to the results, the managerial factor with a path coefficient of 0.282 has the greatest impact on the model of a happy city in Babol. Economic, physical, social and environmental factors with path coefficients of 0.279, 0.265, 0.254 and 0.236 are in the next ranks of impact on the happy city in Babol, respectively. The sum of these 5 factors also explains more than 0.99% of the model of a happy city in Babol. The findings of management components are consistent with the results of Shahbazi et al. (2020). The results of economic components are consistent with Hu et al. (2020). The results of physical components are consistent with Gim (2020), Jain (2019), and Baghery Beheshty and Loghmani (2020). Also, the results of social components are consistent with Zangiabadi and Mirzaei (2020). Finally, the results of the impact of environmental components on the happy city are consistent with Sajadian et al. (2020).

Conclusion

According to the presented results, in order to strengthen the factors and components affecting the happy city in the Babol city, the following solutions are suggested:

In the field of management factor: spatial planning and redistribution for fair access of citizens to urban services and joyful uses, including restaurants and cafes, museums and antiquities, markets and shopping centers, cultural and religious sites, children's parks and playgrounds,

lands and gyms and parks equipped with sports equipment.

In the field of the economic factor: strengthening infrastructure and economic potentials to increase the financial ability of households to strengthen purchasing power and meet basic needs, create sustainable employment to increase income and financial savings of households, build affordable housing and in Available for citizens and offering quality goods and reasonable prices for citizens, including cars and home appliances.

In the field of physical factor: creating active street life by creating happy spaces using local potentials such as painting urban public spaces and making urban furniture and artistic elements based on the local and indigenous culture, improving and regulating traffic conditions in the Babol city to create desirable, diverse and accessible public transportation along with pedestrian and bicycle axles, as well as to manage and regulate activities related to billboards in order to prevent visual pollution.

In the field of social factor: creating opportunities for citizen participation in matters related to the place of residence through the establishment of neighborhood councils, planning to increase the presence of citizens in public spaces of the city by creating security and social monitoring for close and intimate communication of

citizens with each other and the formation of trust between them to increase the level of mental and physical health of citizens, as well as planning to increase the vitality and variety of urban activities by creating cultural activities.

In the field of environmental factor: strengthening and landscaping of natural elements of Babol city such as Heidarkola Wetland, Moziraj Wetland and Babolrood River in order to increase citizens' access to green space and nature and reduce noise and odor pollution, as well as planning to create parks and gardens New at the city level, as well as protection of the health and cleanliness of the urban environment.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work declaration of competing interest none.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

تبیین الگوی شهر شاد در ایران مطالعه موردی: شهر بابل*

میلاذ حسنعلی زاده - گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران
محسن احدنژاد روشتی^۱ - گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران
ابوالفضل مشکینی - گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

چکیده

شادی یک مفهوم جمعی است که همه عناصر سیستم شهر را در برمی گیرد. هدف پژوهش این است که الگوی مناسب شهر شاد برای شهر بابل در قالب عامل‌ها و مؤلفه‌های متناسب تبیین شود. پژوهش حاضر از نظر هدف از نوع کاربردی است و از نظر ماهیت توصیفی - تحلیلی و از نظر روش آمیخته است. جامعه آماری پژوهش برای تبیین الگوی ایجاد شهر شاد، متخصصان علوم شهری در شهر بابل هستند که با استفاده از روش قضاوتی و در دسترس ۲۸ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. در این پژوهش با بررسی مبانی نظری و پیشینه شهر شاد، عامل‌ها و مؤلفه‌های شهر شاد احصاء شده است. سپس با روش دلفی فازی عامل‌ها و مؤلفه‌های شهر شاد در شهر بابل تعیین شده است. پایایی و روایی ساختار پرسش‌نامه دلفی فازی با ضریب آلفای کرونباخ، ضریب پایایی ترکیبی و میانگین واریانس استخراجی در نرم‌افزار Smart PLS 3 بررسی شده است. سپس با روش تحلیل مسیر، مدل‌سازی معادلات ساختاری برای الگوی شهر شاد در شهر بابل در نرم‌افزار Smart PLS 3 انجام شده است. مطابق نتایج، عامل مدیریتی با ضریب مسیر ۰/۲۸۲ بیش‌ترین تأثیر را در الگوی شهر شاد در شهر بابل دارد. عامل اقتصادی، کالبدی، اجتماعی و زیست‌محیطی با ضریب مسیر ۰/۲۶۵، ۰/۲۷۹، ۰/۲۵۴ و ۰/۲۳۶ به ترتیب در رتبه‌های بعدی تأثیرگذاری بر شهر شاد در شهر بابل قرار دارند. برنامه‌ریزی فضایی و توزیع مجدد برای دسترسی عادلانه شهروندان به خدمات شهری و کاربری‌های شاد به‌عنوان پیشنهاد اصلی بر اساس یافته‌های پژوهش ارائه شده است.

اطلاعات مقاله

واژگان کلیدی:

شهر شاد، تبیین الگو، تحلیل مسیر، مدل معادلات ساختاری، شهر بابل.

تاریخ دریافت:

۱۴۰۱/۰۴/۱۸

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۱/۰۶/۲۱

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۱/۰۸/۰۶

صص. ۱۳۹-۱۲۳

استناد: حسنعلی زاده، میلاذ؛ احدنژاد روشتی، محسن و مشکینی، ابوالفضل. (۱۴۰۱). تبیین الگوی شهر شاد در ایران مطالعه موردی: شهر بابل. *مجله آمایش جغرافیایی فضا*، ۱۲ (۳)، ۱۳۹-۱۲۳.

 <http://doi.org/10.30488/GPS.2022.331673.3515>

*. این مقاله برگرفته از رساله دکتری آقای میلاذ حسنعلی زاده در رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری به راهنمایی نویسنده دوم و مشاوره نویسنده سوم در دانشکده علوم انسانی دانشگاه زنجان می‌باشد.

Email: ahadnejad@znu.ac.ir

۱. نویسنده مسئول

مقدمه

تأمین و ارتقای سطح شادی و نشاط شهروندان از مهم‌ترین ارکان کیفیت زندگی در فضاهای شهری است که طی دهه‌های اخیر، توجه روزافزون متخصصان و برنامه‌ریزان شهری را به خود جلب نموده است و به‌عنوان یکی از مهم‌ترین اهداف دولت‌ها و سازمان ملل مطرح شده است (جمینی و همکاران، ۱۴۰۰: ۱۸). امروزه تأمین زندگی شاد از دغدغه‌های مدیران و برنامه‌ریزان اغلب شهرهای دنیا است (سماواتی و رنجبر، ۱۳۹۷: ۴). بنابراین جهان امروز شاهد جهشی بلند به‌سوی زندگی هرچه شادتر و با کیفیت‌تر است. در این مسیر توجه به شهرها به‌عنوان مراکزی که گرداننده اصلی این جریان هستند، اهمیت بسیاری دارد (شاطریان و همکاران، ۱۳۹۸: ۴۹). در ضرورت ایجاد احساس شادی فضای شهری می‌توان بیان نمود، شادی در هر جامعه‌ای بر توسعه اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی تأثیر می‌گذارد (Li & LU, 2009: 3). همچنین فقدان شادی در ایجاد مشکلات متعدد فرهنگی و اجتماعی و مسائل زیست‌محیطی مؤثر است (Montgomery, 2013: 263). بنابراین محیط‌های شهری در پاسخ‌گویی به نیازهای اولیه انسان در جهت دستیابی به شهرهای شاد نقش بسزایی دارند (رضاعلی و همکاران، ۱۴۰۰: ۱۶۷).

شهرهای معاصر، با مسائل زیست‌محیطی، اجتماعی و زیبایی‌شناختی زیادی مواجه هستند که منجر به کاهش کیفیت زندگی شهری و شادی افراد می‌شود. بر این اساس، یکی از چالش‌های اصلی پیش روی مناطق شهری پایدار، فراهم کردن شرایط مناسب زندگی در شهرها است. از آنجایی که کیفیت محیط ساخته‌شده بر انسان تأثیر می‌گذارد، این کیفیت به‌طور ذاتی با احساس شادی در بین افراد مرتبط است. از این‌رو افزایش کیفیت شادی در جامعه موجب ارتقای سلامت اجتماعی شهروندان و به‌طور کلی بهبود کیفیت زندگی می‌شود. بنابراین تقویت نشاط در محیط‌های شهری به‌عنوان یکی از مهم‌ترین پارادایم‌ها در حوزه برنامه‌ریزی و طراحی شهری تلقی می‌شود (Abdollahpour et al, 2021: 103). فضاهای شهری می‌توانند از یک‌طرف عاملی در ایجاد و توسعه افسردگی و از طرف دیگر عاملی جهت افزایش نشاط و شادمانی در جامعه باشند. این محیط‌ها تأثیرات عمیق و دائمی بر جسم و روان انسان‌ها دارند. از این‌رو آشنایی طراحان و کارشناسان با این اثرات و ایجاد شرایطی که امنیت و آسایش و نشاط افراد را در این محیط‌ها تأمین نمایند بسیار مهم و مسئولانه است (شاد، ۱۳۹۵: ۳). شهرها به‌عنوان مکان‌های مهم برای تعامل و فعالیت در رابطه با سلامت، رفاه و شادی شهروندان هستند. نقش شادی در زندگی افراد جامعه به حدی زیاد است که متفکر اجتماعی، راسکین معتقد است: ثروتمندترین کشورها کشوری است که بیشترین درصد افراد شاداب را داشته باشد. اهمیت این موضوع تا آنجاست که از سال ۲۰۰۰، سازمان ملل برای سطح‌بندی توسعه‌یافتگی کشورها، متغیر شادکامی را به‌عنوان یک متغیر کلیدی وارد محاسبات کرده است. ارتباط بین برنامه‌ریزی شهری و شادی، زیاد و متنوع است. تأثیر شرایط اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی در شهرها روی شادمانی مردم هم می‌تواند مثبت و هم منفی باشد. برنامه‌ریزی شهری نقش مهمی در شکل دادن به این شرایط ایفا می‌کند. توجه به عوامل مهم اثرگذار در ایجاد شهر شاد و داشتن شهروندان بانشاط یکی از الزامات مهم برنامه‌ریزی شهری تلقی می‌شود (زندگی‌آبادی و میرزایی، ۱۳۹۹: ۶۷). شادی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل سلامت روانی، از بنیادی‌ترین مفاهیم مطرح‌شده در روانشناسی مثبت‌گرا هست. شادی یک ضرورت است که زندگی معنا می‌یابد و عواطف منفی مثل ناکامی و ناامیدی را از بین می‌برد. مازلو، مؤلفه اصلی انسان‌هایی را که در راستای خودشکوفایی خود تلاش می‌کنند، احساس شادی آنان می‌داند. در سال ۲۰۱۸ حدود ۵۵ درصد جمعیت جهان شهری هستند و در سال ۲۰۵۰ به ۶۶ درصد خواهد رسید. ضمن اینکه در سال ۱۳۹۵ حدود ۷۵ درصد جمعیت ایران شهرنشین بوده است. از مشکلات اساسی کنونی شهرها، خالی شدن روح زندگی در فضاهای شهری است؛ لذا تأمین نشاط و شادی یکی از دغدغه‌های اصلی مدیریت شهری است. بیش از ۲۳ درصد از جمعیت کل ایران، نشانه‌هایی از

اختلال روانی دارند، مشخصاً ۱۲ درصد مردان و ۱۶ درصد زنان کشور مبتلابه افسردگی‌اند. از این‌رو ایجاد شهر شاد، یکی از مهم‌ترین وظایف برنامه‌ریزان شهری و شهرسازان به‌ویژه در ایران است (شه‌بازی و همکاران، ۱۳۹۹: ۵۴).

فقدان خط‌مشی، تصمیمات عجولانه، سرعت و حجم زیاد شهرنشینی و شهر‌گرایی، شادی و نشاط را در ایران و به‌خصوص شهر بابل به موضع انفعال کشانیده است. بنابراین، شناخت عوامل مؤثر بر ایجاد شهر شاد و شدت تأثیرگذاری هریک از عوامل می‌تواند به‌عنوان راهنمایی مناسب برای تدوین الگوی ایجاد شهر شاد در شهر بابل باشد. شهر بابل به‌عنوان دومین شهر بزرگ استان مازندران و چهارمین شهر بزرگ منطقه شمال ایران در حال حاضر دچار شهرنشینی و شهر‌گرایی سریع شده است و این خود موجب نارسایی خدمات و دسترسی به امکانات برای شهروندان، افزایش کسب‌وکارهای کاذب و غیررسمی، فقر، بیکاری، نارسایی فضاهای عمومی و درنهایت افول شادی و نشاط شده است. با توجه به اینکه مجموعه‌ای از عوامل کالبدی، اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی و مدیریتی در ایجاد اضطراب و افزایش استرس شهروندان بابل مؤثر بوده است، باید مجموعه‌ای از اقدامات در زمینه‌های کالبدی، اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی و مدیریتی انجام شود تا شادی و نشاط در شهر بابل افزایش یابد. هر یک از این عوامل دارای مؤلفه‌های گوناگونی در ارتباط با شهر بابل هستند. بنابراین برای برنامه‌ریزی جهت ایجاد شهر شاد ابتدا باید الگوی مناسب برای ایجاد شهر شاد در شهر بابل تبیین شود تا مدیران شهری از عوامل و مؤلفه‌هایی که موجب ایجاد شهر شاد می‌شوند آگاهی لازم را کسب کنند. از این‌رو هدف پژوهش حاضر نیز تبیین الگوی مناسب برای ایجاد شهر شاد در شهر بابل است. در این راستا پژوهش حاضر در پی پاسخ‌گویی به این پرسش است که الگوی ایجاد شهر شاد در شهر بابل از چه ویژگی‌هایی برخوردار است؟

موضوع شهر شاد در طی چند دهه گذشته موردعلاقه بسیاری از برنامه‌ریزان و متخصصان شهری بوده و مطالعات معتبری نیز در این زمینه انجام شده است. در ادامه به چند پژوهش معتبر خارجی و داخلی با موضوع شهر شاد اشاره می‌شود:

جیم^۱ (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان «رابطه بین شادی کلی و خدمات حمل‌ونقل دریافت شده نسبت به سایر متغیرهای فردی و محیطی» با استفاده از یک نظرسنجی اجتماعی از ۴۶ هزار شهروند در سئول در کشور کره جنوبی رابطه خدمات حمل‌ونقل دریافت شده و شادی را تجزیه‌وتحلیل کرده است. اینکه چگونه خدمات حمل‌ونقل به شادی کمک می‌کند در رابطه با ابزار کمکی سفر از طریق فعالیت‌ها/غیر فعالیت‌ها در مسیر رسیدن به مقصد و به سودمندی ذاتی، که با رضایت از تحریک غرایز ایجاد می‌شود، بحث می‌شود. یک مدل تحلیلی مبتنی بر مدل‌سازی معادلات ساختاری حداقل مربعات جزئی، رابطه بین شادی و عامل خدمات حمل‌ونقل درک شده را درحالی‌که هفت عامل را کنترل می‌کند، تخمین می‌زند. یافته‌های تحلیلی نشان می‌دهد که خدمات حمل‌ونقل دریافت شده به‌طور قابل‌توجهی شادی را تشویق می‌کند. به‌طور خاص، رضایت از محیط عابر پیاده در افزایش شادی بیشتر از سایر خدمات حمل‌ونقل اهمیت دارد. هو و همکاران^۲ (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان «زندگی بهتر و احساس شادتر: بررسی ارتباط بین کیفیت مسکن و شادی» با استفاده از داده‌های پویای نیروی کار چین به این نتیجه رسیدند که کیفیت مسکن به‌طور مثبت با شادی کلی فرد مرتبط است. همچنین مشخص شده است که کیفیت مسکن با شادی ادراک‌شده برای ساکنان محلی در مقایسه با مهاجران، که به‌طور کلی سطح شادی پایین‌تری دارند، ارتباط بیشتری دارد.

برنینی و تامپیری^۳ (۲۰۱۹) در پژوهشی با عنوان «شادی در شهرهای ایتالیا» به بررسی و توضیح چگونگی ویژگی‌های

1 . Gim

2 . Hu

3 . Bernini & Tampieri

بهزیستی ذهنی شهرها و اجزای فرعی آن پرداختند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که برای ایجاد یک تابع شادی، که در آن رضایت از زندگی با رضایت در حوزه‌های زندگی تعیین می‌شود، باید تأثیر عوامل تعیین‌کننده شادی در سطح شهر از طریق یک تحلیل چند سطحی تحلیل شود. نتایج نشان داد که شهرهای ایتالیا از طریق حوزه‌های مختلف شادی بر بهزیستی ذهنی تأثیر می‌گذارند. آن‌ها پیشنهاد می‌دهند که برنامه‌های سیاست شهری بر اساس ویژگی‌های خاص شهر طراحی شود.

جین^۱ (۲۰۱۹) در پژوهشی با عنوان «مفهوم شهر شاد: شهرهای هوشمند آینده» مفهوم شهرهای شاد را معرفی می‌کند و ویژگی‌های اساسی یک شهر شاد را شامل روابط عاطفی، زیرساخت‌های عمومی، حمل‌ونقل عمومی، کتابخانه‌های عمومی، پیاده‌روی برای عابران پیاده، شهر عاری از آلودگی، ایمنی زنان و کودکان، امکانات رفاهی برای رشد فکری و تفریح و محیط کلی شادی ذکر می‌کند. او نتیجه می‌گیرد که شهر شاد بهترین شهر برای فرد است و بنابراین باید تبلیغ شود.

ژولتیسک و تواروگ^۲ (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان «مکان‌های ملاقات در راهبرد شهری برای ساختن یک شهر شاد: رویکرد پژوهش ترکیبی» داده‌های لهستانی و خارجی را در مورد بعد کیفیت زندگی در شهرها و مسائل مربوط به وجود فضاهای مشترک که ملاقات‌ها در آن برگزار می‌شود را به کار گرفتند و برای تجزیه و تحلیل و تفسیر داده‌های جمع‌آوری شده از هر دو روش تحلیلی کمی و کیفی استفاده کردند. آن‌ها ۹ عامل مهم را شناسایی کردند: شخصیت، کار، آموزش، تفریح، بهداشت و ایمنی، تحرک، همسایگی، مقبولیت، بازار. آن‌ها اولویت‌های کیفیت زندگی را در رابطه با اندازه یک شهر و فضاهای عمومی تعیین کردند که به نظر می‌رسد سنگ بنای شهر شاد باشد.

باقری بهشتی و لقمانی (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان «واکاوی معیارهای مؤثر بر شهر شاد (نمونه موردی: منطقه ۲ تهران)» به این نتیجه رسیدند که جداره‌های فعال، هماهنگی بصری و رنگ مهم‌ترین معیارهای شهر شاد هستند و از بین سه بعد کالبدی، اجتماعی و زیست‌محیطی، بعد کالبدی بیشترین تأثیر را در شادی و نشاط شهروندان دارد.

شهبازی و همکاران (۱۳۹۹) پژوهشی با عنوان «ارزیابی و تحلیل مؤلفه‌های شهر شاد در شهرهای دارای سابقه مصیبت عظیم پژوهش موردی: شهر بم» با هدف تحلیل میزان احساس شادی و سرزندگی یا احساس دل‌مردگی و سرخوردگی شهروندان، تبیین ریشه‌ها و عوامل زمینه‌ساز آن از جمله فضای سبز، امکانات اوقات فراغت و ورزش و غیره انجام دادند. آن‌ها با استفاده از پرسش‌نامه و نظرسنجی از شهروندان بالای ۱۵ سال به این نتیجه رسیدند که ۶۷ درصد شهروندان احساس شادی و سرزندگی‌شان، کم تا بسیار کم است. ۸۵ درصد شهروندان نیز از وضعیت مؤلفه‌های شهر شاد یعنی فضای سبز، امکانات ورزشی، امکانات اوقات فراغت و محیط زندگی ناراضی‌اند. میانگین رضایت شهروندان از مؤلفه‌های شهر شاد، برای شاخص‌های فضای سبز ۲/۶، اوقات فراغت ۲/۸، امکانات ورزشی ۲/۵ و محیط زندگی ۲/۶ پایین‌تر از حد متوسط (۳) می‌باشد.

زنگی‌آبادی و میرزایی (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان «تبیین عوامل مؤثر بر دستیابی به شهر شاد در کلان‌شهر شیراز» با استفاده از پرسش‌نامه و روش معادله ساختاری نمایان کردند که میانگین شادی در شهر شیراز کمی بالاتر از حد متوسط (۳/۱) است. میانگین متغیرهای اثرگذار بر شادی شامل زیست‌محیطی و اجتماعی در حد متوسط ۳/۰۶ و ۳/۰۲ و متغیرهای اقتصادی، کالبدی و مدیریتی پایین‌تر از حد متوسط بودند. همچنین مشخص کردند که متغیرهای مستقل پژوهش توانایی تبیین واریانس متغیر شادی را در حد نسبتاً بالایی (۰/۶۷) دارند و بر شادی اثر مستقیم دارند؛ یعنی با بهبود وضعیت هر یک از ۵ عامل اثرگذار، میزان شادی افزایش و با تضعیف هر یک شادی کاهش می‌یابد. مهم‌ترین

1 . Jain

2 . Szołtysek & Twaróg

عوامل اثرگذار بر تحقق شهر شاد در شیراز، عامل اجتماعی - فرهنگی با اثر ۰/۳۳ و سپس عوامل اقتصادی و کالبدی بود. بر اساس نتایج برنامه‌ریزی راهبردی و باتوجه به موقعیت کنونی شهر شیراز، راهبردهای تدافعی برای تحقق شهر شاد انتخاب شد؛ از بین این راهبردها، راهبرد «تقویت نقش مثبت نهادهای دولتی و خصوصی به‌عنوان عامل مهم و اصلی اثرگذار بر تحقق شهر شاد» در اولویت اول قرار گرفت.

سجادیان و همکاران (۱۳۹۹) پژوهشی با عنوان «شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر نشاط شهری در اهواز» با استفاده از روش دلفی و نظرسنجی از متخصصان انجام دادند. تحلیل اولویت‌های محیط‌های اثرگذار در نشاط شهروندان شهر اهواز نشان می‌دهد محیط طبیعی و زیست‌بوم در رتبه اول و اولویت اول قرار گرفته است. عوامل محیط اقتصادی در اولویت دوم و محیط فراغتی در اولویت سوم برای ایجاد و تقویت نشاط شهروندان قرار دارند. عوامل مربوط به محیط‌های کالبدی، اجتماعی-رفتاری، ذهنی-ادراکی، سیاسی-اداری و مذهبی-اعتقادی به ترتیب به‌عنوان اولویت چهارم تا هشتم اهمیت برای ایجاد و تقویت شادابی و نشاط شهروندان اهوازی از نظر کارشناسان پژوهش شناسایی شده‌اند که پیشنهاد می‌شود به‌منظور برنامه‌ریزی برای ایجاد و تقویت نشاط در شهر اهواز بر اساس این اولویت‌بندی اقدام شود.

اورکی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان «تحلیل فضایی عوامل مؤثر بر شهر شاد از نگاه شهروندان مطالعه موردی: شهر یزد» با استفاده از پرسش‌نامه و مشاهده به تحلیل میزان شادی در شهر یزد پرداختند. نتایج نشان داد که میزان شادی شهروندان ساکن شهر یزد متوسط رو به بالا می‌باشد و بین متغیرهای زمینه‌ای تنها بین تحصیلات و شادی ارتباط معکوس وجود دارد، بین متغیرهای جنس، تأهل و سن با شادی رابطه‌ای وجود ندارند، همچنین بین نوع فعالیت و میزان استفاده از فضاهای شهری با شادی رابطه‌ای وجود ندارد. بین نوع دسترسی به فضاهای شهری و ابعاد اجتماعی با شادی ارتباط مستقیم و معناداری و بین ابعاد اقتصادی با شادی ارتباط معکوس و معناداری وجود دارد و برعکس آن بین ابعاد فضایی و شادی هیچ رابطه‌ای وجود ندارد. اما مدل آنتروپی شانون نشان می‌دهد که ابعاد اجتماعی-فضایی به یک اندازه روی شادی تأثیر می‌گذارند و ابعاد اقتصادی در اولویت بعدی قرار می‌گیرند.

در پژوهش حاضر مؤلفه‌های جدیدی جهت تبیین الگوی شهر شاد ارائه می‌شود که تاکنون در پژوهش‌های مشابه دیگر ارائه نشده است. در این پژوهش برای تبیین الگوی ایجاد شهر شاد از نظر متخصصان شهری شامل اساتید دانشگاهی و دانشجویان دکتری استفاده می‌شود، درحالی‌که در سایر پژوهش‌ها از شهروندان (که به موضوع شهر شاد اشرافی ندارند) نظرسنجی کرده‌اند. همچنین در این پژوهش برای اولین بار الگوی ایجاد شهر شاد در ایران ارائه می‌شود. مطابق بررسی‌های صورت گرفته تاکنون هیچ پژوهشی در زمینه شهر شاد در شهرهای شمال کشور انجام نشده است.

مبانی نظری

مفهوم شهر شاد با انتشار کتاب «شهر شاد، دگرگون کردن زندگی‌هایمان از طریق طراحی شهری» در سال ۲۰۱۳ توسط روزنامه‌نگار کانادایی، چارلز مونتگمری پدید آمد. کتاب شهر شاد مونتگمری به بررسی دو ایده می‌پردازد: (۱) شکل و سیستم شهر می‌تواند موجب از بین بردن یا افزایش شادی در جامعه گردد. در دورانی که مردم وقت و پول زیادی برای کمک به خودشان صرف می‌کنند، ما چه کاری برای کمک به شهر می‌توانیم انجام دهیم: انجام برنامه‌هایی برای ایجاد سلامتی و شادی با درک رابطه بین ذهن و بدن ما، با مکانی که در آن ساکن هستیم. (۲) وجود ارتباط بین انسان و محیط سالم و شاد. شهرهای شاد مکان‌های سالم، سرگرم‌کننده و توانمندتری برای زندگی هستند. بنابراین برای نجات شهرها ما باید بر ساخت شهرهای شاد تمرکز داشته باشیم (Montgomery, 2013: 17).

کیفیت شهر و فضاهای شهری عاملی مهم در وضعیت شادی جامعه است. محیط‌های شهری شادی شهروندان را تحت

تأثیر قرار می‌دهند (Su et al, 2021: 142). شادی یک مفهوم جمعی است که همه عناصر سیستم شهر را در برمی‌گیرد (Costanza et al, 2008: 18). درک رابطه بین شادی عمومی و ویژگی‌های شهری نه تنها برای متخصصان طراحی، بلکه برای همه رشته‌های مربوط به انسان و سلامت عمومی مفید است. بنابراین، نیاز به درک اینکه مردم از چه ترکیبی از توسعه، مقیاس، فرم، فضای باز، عناصر طبیعی و اجزای ساخته شده در شهر، خوشحال و شاد هستند، برای برنامه‌ریزی و طراحی شهری در آینده حیاتی است (Pringle & Guaralda, 2018: 80). همان‌طور که سقراط هدف اصلی از ایجاد شهر را تأمین نشاط شهروندان می‌داند، پس شادی جزئی جداناپذیر از روابط اجتماعی شهر است. زمانی که مردم جامعه‌ای از شادی برخوردار باشند، تعلق اجتماعی، ارتباطات اجتماعی مطلوب، رضایت از زندگی و انگیزه کار و تلاش بیشتر می‌شود و توسعه اقتصادی افزایش می‌یابد. چنین جامعه‌ای، مسیر پیشرفت و ترقی را طی خواهد کرد. محققان بر این باورند که داشتن جامعه سالم و پایدار مشروط به داشتن افرادی سالم و شاد است (Montgomery, 2013: 87).

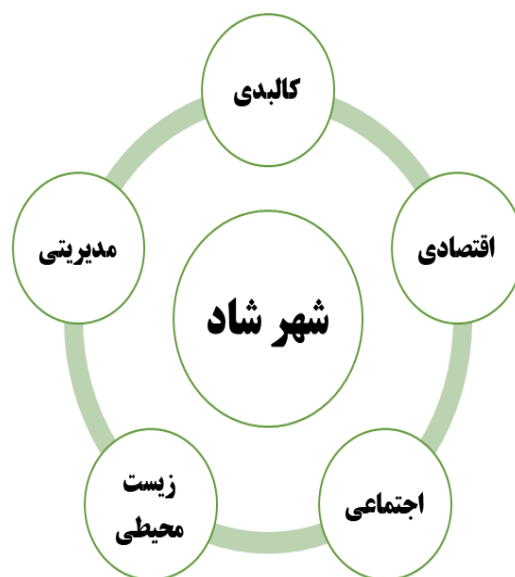
شادی و پایداری با یکدیگر در ارتباط هستند. این مسئله، تمایل زیاد شهرهای مدرن به داشتن مکان‌های شاد را نیز به خوبی توجیه می‌نماید. بنابراین شهرهایی که به دنبال پایداری هستند، اولویت‌های خود را بر روی شهر شاد و شادی ساکنان آن، ارتقای کیفیت محیطی و عدالت اجتماعی قرار داده‌اند (Carmona et al, 2012: 134). به همین دلیل امروزه، داشتن شهر شاد به عنوان یکی از اهداف اصلی سیستم‌های مدیریت شهری، به ویژه در کشورهای توسعه یافته تبدیل شده است. از این رو، برنامه‌ریزان شهری برای داشتن شهری سرزنده و شاد تلاش می‌کنند تا تأثیر فضاهای شهری بر ساکنان را بررسی کنند. زیرا محیط‌های شهری می‌توانند احساسات مثبت و سلامت روحی شهروندان را تقویت کنند (Passmore & Howell, 2014: 149; McMahan & Estes, 2015: 507). در این فضاها روحیه و احساس شهروندان جستجو می‌شود که در ارتباط با مکان‌ها و فضاهای شهری تأثیر زیادی می‌پذیرند. در همین ارتباط می‌توان گفت که دستیابی به شادی که امروزه هدف همه انسان‌ها است (Liu, 2013: 67)، در همه طرح‌ها و برنامه‌ریزی‌های شهری به ویژه در کشورهای در حال توسعه نادیده گرفته شده است (Mankiw, 2004: 163). در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران، زیرساخت‌های مورد نیاز برای ایجاد شهر شاد وجود ندارد و ابتدا باید به فکر ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز باشند. همچنین فرهنگ شادی نیز در این کشورها هنوز شکل نگرفته است و امکان نپذیرفتن برنامه‌های شادی آفرین توسط مردم وجود دارد و شهروندان بسته به مکان زندگی خود، رضایت متفاوتی را از محل زندگی خود دارند (موسی‌زاده، ۱۳۹۶: ۵۸).

شهرها زمانی به مکان‌های زیبا تبدیل می‌شوند که باغ‌ها و کتابخانه‌های عمومی کافی برای ساکنین داشته باشند. همچنین مردم برای تفریح خود به مراکز تفریحی نیاز دارند. شهرهای شاد باید دارای تعداد کافی مراکز تفریحی، تئاتر، پارک‌های تفریحی، رستوران‌ها و غیره باشند. استفاده از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات نیز یکی از جنبه‌های مهم زیرساخت شهر شاد در شرایط امروزی است. حضور گروه‌های داوطلبانه برای ماجراجویی، ورزش، خواندن، نوشتن، نقاشی، هنر، مجسمه‌سازی، سرگرمی‌ها و غیره نیز جزء ضروری یک شهر شاد را تشکیل می‌دهد. اگر شهری بتواند تمام ملزومات یک شهر بی‌کربن را فراهم کند، شهری شاد خواهد بود؛ به طوری که شهر همراه با سرسبزی و سطح کلی هوای تازه اطراف رونق خواهد گرفت. بنابراین ساختار فضایی شهر شاد باید به گونه‌ای باشد که رفاه، امنیت و مشارکت شهروندان را تضمین کند (Jain, 2019: 3).

شهر شاد باید بو، طعم، چشم‌انداز، صدا و لمس شادی‌بخش داشته باشد. پاکیزگی هوا، پاکیزگی زمین، احترام به حیات وحش شهری، فضای سبز و یا کشاورزی شهری، انرژی‌های پاک، رفاه تجهیزاتی و تأسیساتی، کنترل رفت‌وآمدها و حمل‌ونقل شهری و تلاش برای کاهش ترافیک، فراهم‌سازی امکانات و فرصت‌ها برای افزایش شادی‌های جمعی

(فرهنگی و عمرانی)، امنیت (سلامتی، امنیت مالی، جانی، حیثیتی)، زمینه‌سازی برای مشارکت شهروندان (و تبدیل‌شدن به شهر خلاق)، توجه به حاشیه شهر، خدمات شهری مطلوب، پایین بودن هزینه‌های شهری، فراهم بودن فرصت‌های کسب درآمد شهروندان، درآمدهای پایدار شهری، توجه به اوقات فراغت و فرصت‌های تفریحی و فرهنگی، ایجاد فرصت‌های رشد و یادگیری برای شهروندان، زیباسازی محیط شهری و دموکراسی شهری از دیگر اقداماتی است که مدیریت شهری باید برای ایجاد شهر شاد انجام دهد (محمدنیا، ۱۳۹۸: ۱۲۱).

شادی در جامعه طیف وسیعی از شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی، فرهنگی و مدیریتی را در برمی‌گیرد و اولویت‌های مردم به‌عنوان یکی از مهم‌ترین آن‌ها شناخته شده‌اند (Musa et al, 2018: 194). عوامل مؤثر بر شهر شاد به‌طور کلی به ۵ دسته کالبدی، اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی و مدیریتی تقسیم می‌شود (Cloutier et al, 2018: 139). در شکل شماره ۱ مدل نظری عوامل مؤثر بر شهر شاد ارائه شده است.

شکل ۱. مدل نظری عوامل مؤثر بر شهر شاد (مأخذ: Musa et al, 2018: 194)

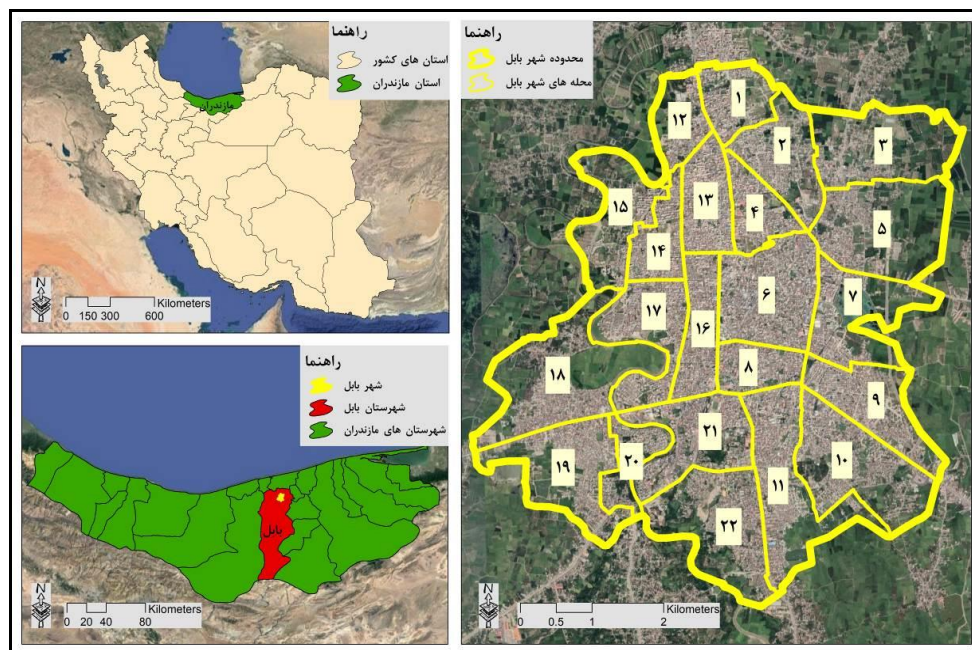
روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف از نوع کاربردی است و از نظر ماهیت توصیفی - تحلیلی و از نظر روش پژوهش مورد استفاده از نوع روش‌های آمیخته (کمی و کیفی) می‌باشد. جامعه آماری پژوهش برای تبیین الگوی ایجاد شهر شاد، متخصصان علوم شهری شامل اساتید دانشگاهی و دانشجویان دکتری در رشته‌های جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، شهرسازی، معماری و جامعه‌شناسی شهری هستند که هم به لحاظ نظری و هم به لحاظ مصداقی در ارتباط با شهر بابل دانش و تخصص لازم را دارند. برای نمونه‌گیری از کارشناسان و نخبگان، از روش قضاوتی و در دسترس شامل تجربه علمی، تمایل و توانایی مشارکت در پژوهش استفاده می‌شود. تعداد نمونه‌ها نیز ۲۸ نفر در نظر گرفته شد. داده‌های مربوط به مبانی نظری پژوهش به شیوه کتابخانه‌ای و اسنادی تهیه شده و داده‌های خام پژوهش با استفاده از روش دلفی فازی استخراج شده است. نتیجه مطالعه مبانی نظری و پیشینه پژوهش شناسایی ۵ عامل مؤثر بر شهر شاد به همراه ۵۴ مؤلفه مربوطه بوده است. خروجی روش دلفی فازی نیز تعیین ۴۲ مؤلفه شهر شاد در قالب ۵ عامل در شهر بابل بوده است. سپس با استفاده از روش تحلیل مسیر به مدل‌سازی معادلات ساختاری در نرم‌افزار SmartPLS 3 پرداخته شد. همچنین پایایی ساختار پرسش‌نامه دلفی فازی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ (CA) و ضریب پایایی ترکیبی (CR) و نیز روایی

آن با میانگین واریانس استخراجی (AVE) در نرم‌افزار معادلات ساختاری SmartPLS 3 محاسبه شده است.

محدوده مورد مطالعه

محدوده پژوهش حاضر شهر بابل است. بابل معروف به شهر بهارنارنج یکی از شهرهای استان مازندران و مرکز پرجمعیت‌ترین شهرستان این استان و دومین شهرستان پرجمعیت شمال کشور پس از رشت می‌باشد. جمعیت این شهر در سال ۱۳۹۰ برابر با ۲۱۹۴۶۷ نفر بوده است که در سرشماری سال ۱۳۹۵ به ۲۵۰۲۱۷ نفر (۸۱۵۷۲ خانوار) رسید. بابل دومین شهر پرجمعیت استان و در رتبه ۳۲ شهر پرجمعیت کشور است. مساحت این شهر ۱۴۳۱۰۰ هکتار است که به دو منطقه و ۲۲ محله شهری تقسیم می‌شود. بابل یکی از شهرهای مهم شمال کشور در زمینه پزشکی، دانشگاهی، سیاسی، ارتباطی، فرهنگی و تجاری محسوب می‌شود (نیک‌پور و حسنعلی‌زاده، ۱۳۹۸: ۱۷؛ خواجه شاهکوهی و همکاران، ۱۳۹۳: ۸؛ نجفی‌کانی و حمیدی فیروزجایی، ۱۴۰۰: ۲۲۱). قلمرو جغرافیایی پژوهش در شکل شماره ۲ ارائه شده است. مطابق مشاهدات نویسنده، مسئولان شهر بابل در زمینه برگزاری رویدادهای نشاط‌آور در سطح فضاهای شهری بسیار ضعیف عمل کرده‌اند. آلودگی صوتی و بصری، ازدحام و ترافیک، مکان‌های بی‌هویت، حمل‌ونقل عمومی ناکارآمد، نارسایی پیاده‌راه‌ها و غیره نیز شادی شهروندان بابل را تحت‌الشعاع قرار داده است. همچنین مبلمان شهری و دسترسی به فضاهای سبز و امکانات رفاهی در سطح شهر بسیار نامناسب است. وضعیت اقتصادی شهروندان شهر بابل نیز به تبعیت از وضعیت اقتصادی کل کشور مناسب نبوده و بیکاری، تورم افسارگسیخته، فقر نسبی و غیره شادی آن‌ها را به شدت تحت تأثیر قرار داده است.

شکل ۲. قلمرو جغرافیایی شهر بابل

یافته‌ها و بحث

پس از شناسایی ۵ عامل و ۵۴ مؤلفه شهر شاد از طریق بررسی مبانی نظری و پیشینه پژوهش از مدل دلفی فازی در دو مرحله بررسی اولیه و تأیید نهایی برای تعیین عوامل و مؤلفه‌های شهر شاد در شهر بابل استفاده شد. خروجی روش

دلفی فازی ۵ عامل و ۴۲ مؤلفه مؤثر بر شهر شاد در شهر بابل بوده است که در جدول شماره ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. عوامل و مؤلفه‌های مؤثر بر شهر شاد در شهر بابل

عامل	مؤلفه (گویه)	نشانگر
کالبدی	رنگ‌آمیزی فضای عمومی شهری	C1
	میلان و المان‌های هنری شهری	C2
	وضعیت محیط شهری از نظر عاری بودن از آلودگی‌های بصری	C3
	پیاده‌مداری	C4
	دوچرخه‌محوری	C5
	حجم و انضباط ترافیکی	C6
	مطلوبیت، دسترسی و تنوع حمل‌ونقل عمومی	C7
	دسترسی به فضای باز و همگانی شهری (میدان‌ها و خیابان‌ها)	C8
اقتصادی	رضایت از مالکیت واحد مسکونی	C9
	میزان درآمد	C10
	میزان قدرت خرید و تأمین نیازهای اولیه	C11
	رضایت از شغل خود	C12
	رضایت از مالکیت خودرو	C13
	میزان پس‌انداز مالی	C14
	میزان سرزندگی و تنوع فعالیت‌های شهری	C15
	میزان مشارکت شهروندان در امور شهری	C16
اجتماعی	میزان اعتماد بین شهروندان	C17
	میزان تحقق عدالت اجتماعی در سطح شهر	C18
	میزان سلامت روانی شهروندان	C19
	میزان سلامت جسمانی شهروندان	C20
	میزان حس امنیت و نظارت اجتماعی	C21
	ارتباط نزدیک و صمیمانه شهروندان با یکدیگر	C22
	میزان حضور در فضاهای عمومی	C23
	وضعیت فعالیت‌های فرهنگی مثل برگزاری جشن‌های مناسبتی و جشنواره‌ها (جشنواره بهارنارنج، جشنواره وارث و غیره)	C24
زیست‌محیطی	حس افتخار و وابستگی عاطفی به سکونت در شهر (حس تعلق)	C25
	رضایت کلی از سکونت در شهر	C26
	دسترسی به فضای سبز و طبیعت	C27
	وجود تعداد کافی پارک و بوستان	C28
	دسترسی به تالاب‌های شهری مثل تالاب حیدرکلا، موزیرج و غیره	C29
	رضایت از محیط شهری به دلیل عدم وجود آلودگی‌های صوتی و بو	C30
	رضایت از بهداشت و پاکیزگی محیط شهری	C31
	وجود چشم‌اندازهای طبیعی (مانند رودخانه بابلرود و ساحل آن)	C32
مدیریتی	احساس امنیت در برابر مخاطرات طبیعی مانند سیل، زلزله و غیره	C33
	دسترسی به رستوران و کافه	C34
	دسترسی به موزه و آثار باستانی	C35
	دسترسی به بازار و مراکز خرید	C36
	دسترسی به اماکن فرهنگی و مذهبی	C37
	دسترسی به پارک کودک و فضای بازی	C38
	دسترسی به زمین‌ها و سالن‌های ورزشی	C39
	دسترسی به پارک مجهز به وسایل ورزشی	C40
	سازگاری کاربری‌های شهری با یکدیگر	C41
	رضایت شهروندان از خدمات شهرداری	C42

پایایی ساختار پرسش‌نامه دلفی فازی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ (CA) و ضریب پایایی ترکیبی (CR) و نیز روایی آن با میانگین واریانس استخراجی (AVE) در نرم‌افزار معادلات ساختاری SmartPLS 3 محاسبه و در جدول شماره ۲ ارائه شده است. با توجه به اینکه مقادیر به دست آمده برای ضریب آلفای کرونباخ و ضریب پایایی ترکیبی بیشتر از ۰/۷ و مقادیر به دست آمده برای میانگین واریانس استخراجی بیشتر از ۰/۵ است، پایایی و روایی ساختار پرسش‌نامه دلفی فازی پژوهش مورد تأیید قرار گرفته است.

جدول ۲. مقادیر آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی و میانگین واریانس استخراجی ساختار پرسش‌نامه دلفی فازی

شاخص	عامل کالبدی	اقتصادی	اجتماعی	زیست‌محیطی	مدیریتی
آلفای کرونباخ (CA)	۰/۸۵۶	۰/۸۸۱	۰/۹۳۲	۰/۸۹۰	۰/۸۹۴
ضریب پایایی ترکیبی (CR)	۰/۸۸۸	۰/۹۱۱	۰/۹۴۲	۰/۹۱۴	۰/۹۱۴
میانگین واریانس استخراجی (AVE)	۰/۵۰۳	۰/۶۳۳	۰/۵۸۲	۰/۶۰۳	۰/۵۴۸

در ادامه مدل‌سازی معادلات ساختاری با استفاده از تحلیل مسیر انجام می‌شود. ضریب مسیر بیان‌کننده وجود رابطه علی خطی و شدت و جهت این رابطه بین دو متغیر پنهان (عامل‌ها) است. در حقیقت همان ضریب رگرسیون در حالت استاندارد است که در مدل‌های ساده‌تر رگرسیون ساده و چندگانه مشاهده می‌شود. مقدار آن عددی بین -۱ تا +۱ است که ضرایب مسیر مثبت نشان‌دهنده روابط مستقیم و ضرایب منفی نشان‌دهنده روابط معکوس بین متغیرهای پنهان (عامل‌ها) مستقل و وابسته است و اگر برابر با صفر شوند، نشان‌دهنده نبود رابطه علی بین دو متغیر پنهان است. ضرایب مسیر اثرات مستقیم و مقدار t متناظر با آن از نرم‌افزار SmartPLS 3 استخراج و در جدول شماره ۳ ارائه شده است. با توجه به اینکه آماره T بزرگ‌تر از ۱/۹۶ است، در سطح معنی‌داری ۰/۹۵ ضرایب مسیر و روابط فرض شده در مدل ساختاری پژوهش تأیید می‌شود و روابط میان مؤلفه‌ها معنادار است. با توجه به جدول شماره ۳، متغیرهای مستقل پژوهش حاضر شامل عامل‌های کالبدی، اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی و مدیریتی به ترتیب با ضرایب مسیر ۰/۲۶۵، ۰/۲۷۹، ۰/۲۵۴، ۰/۲۳۶ و ۰/۲۸۲ در سطح معنی‌داری $p < 0/05$ بر متغیر وابسته پژوهش (شهر شاد) تأثیر مثبت و معناداری داشته است که در بین متغیرهای بررسی شده بیش‌ترین تأثیر با ضریب ۰/۲۸۲ مربوط به متغیر مدیریتی است و پس‌از آن به ترتیب متغیرهای اقتصادی، کالبدی، اجتماعی و زیست‌محیطی قرار دارد. بنابراین در ایجاد شهر شاد در شهر بابل عامل مدیریتی با مؤلفه‌هایی همچون دسترسی به رستوران و کافه، دسترسی به موزه و آثار باستانی، دسترسی به بازار و مراکز خرید، دسترسی به اماکن فرهنگی و مذهبی، دسترسی به پارک کودک و فضای بازی، دسترسی به زمین‌ها و سالن‌های ورزشی، دسترسی به پارک مجهز به وسایل ورزشی، سازگاری کاربری‌های شهری با یکدیگر و رضایت شهروندان از خدمات شهرداری بیشترین اثرگذاری را داشته است. همچنین با توجه به سطح معناداری ۰/۰۵ و سطح اطمینان ۰/۹۵ می‌توان نتیجه گرفت که بین متغیر مستقل (عامل‌های کالبدی، اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی و مدیریتی) و متغیر وابسته (شهر شاد) پژوهش ارتباط معناداری وجود دارد.

جدول ۳. مدل‌سازی برآورد اثرات مستقیم عامل‌ها بر شهر شاد در شهر بابل با استفاده از ضریب مسیر

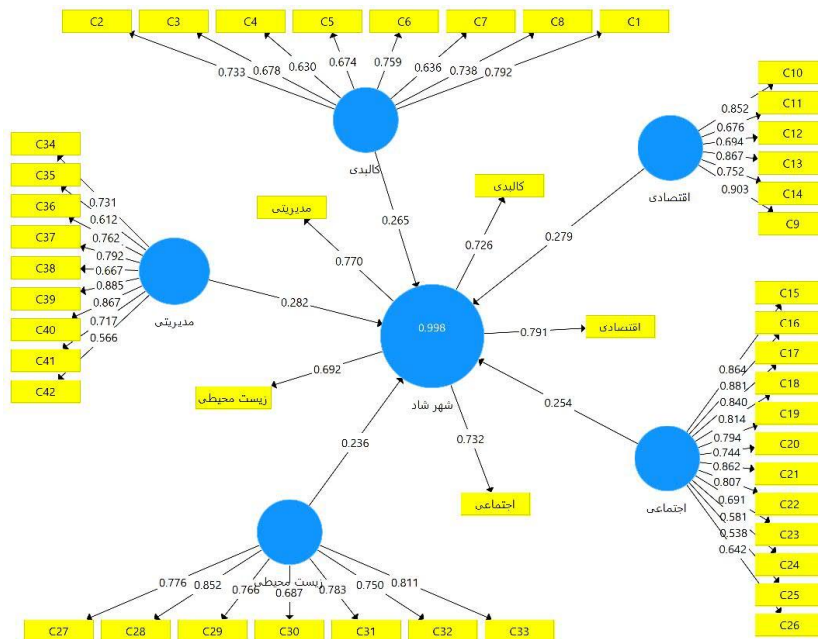
متغیر مستقل	مسیر مستقیم		اثر مستقیم	
	متغیر وابسته	ضریب مسیر (β)	آماره t (T-value)	سطح معناداری (P-value)
کالبدی	شهر شاد	۰/۲۶۵	۵/۵۸۶	۰/۰۰۰
اقتصادی		۰/۲۷۹	۵/۸۵۸	۰/۰۰۰
اجتماعی		۰/۲۵۴	۵/۱۷۰	۰/۰۰۰
زیست‌محیطی		۰/۲۳۶	۵/۲۲۴	۰/۰۰۰
مدیریتی		۰/۲۸۲	۷/۴۱۳	۰/۰۰۰

یکی از گام‌های اساسی در مدل‌سازی معادلات ساختاری، بررسی میزان تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته است. این شاخص نشان می‌دهد چند درصد از تغییرات مؤلفه‌های درون‌زاد به کمک متغیرهای برون‌زاد صورت می‌گیرد. به عبارت دیگر این شاخص نشان می‌دهد چند درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیر مستقل صورت می‌گیرد. این ضریب نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل پژوهش روی هم‌رفته چند درصد از رفتار متغیر وابسته را پیش‌بینی می‌کنند. شایان توجه است که تعداد متغیرهای مشاهده‌پذیر و همچنین روابط برقرار شده یا وارد شده به یک متغیر پنهان وابسته بر میزان ضریب تأثیر آن متغیر تأثیرگذار است. میزان ضریب تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته در جدول شماره ۴ ارائه شده است. این جدول نشان می‌دهد که ۰/۹۹۸ تغییرات متغیر وابسته (شهر شاد) توسط ۵ متغیر مستقل بررسی شده (عامل‌های کالبدی، اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی و مدیریتی) تبیین می‌شود و نشان‌دهنده برازش مناسب مدل ارائه شده است. با توجه به مطالب بالا، می‌توان بیان داشت که مقادیر ضریب تأثیر بالاتر از برازش متوسط و در سطح قوی و قابل توجه قرار دارد. به عبارت دیگر مقدار ضریب تعیین نشان می‌دهد که برازش بخش ساختاری مدل در سطح قابل توجه است، زیرا به هنگام بررسی تمامی سازه‌ها با یکدیگر این میزان برابر با ۰/۹۹۸ می‌باشد و بدین معنی است که هر ۵ متغیر مستقل پژوهش شامل عامل‌های کالبدی، اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی و مدیریتی از طریق مؤلفه‌ها و گویه‌های تعریف شده برای هر کدام به‌طور هم‌زمان توانسته‌اند بیش از ۰/۹۹۸ تغییرات متغیر وابسته (شهر شاد) را تبیین نمایند و بر شهر شاد در شهر بابل تأثیرگذار باشند که بیانگر برازش قوی مدل مورد استفاده در پژوهش است.

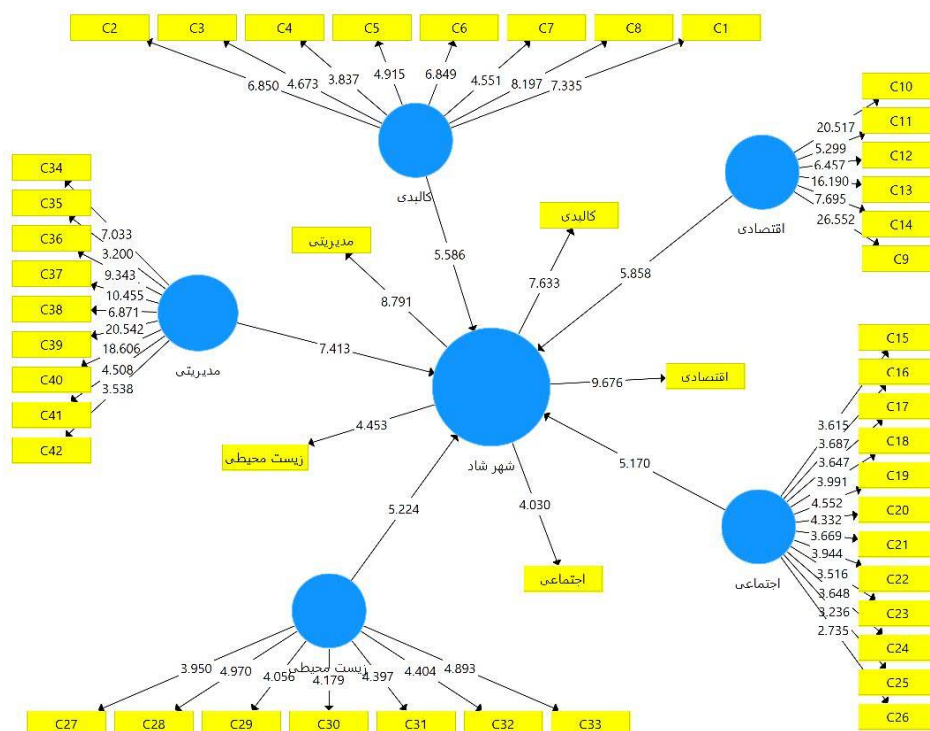
جدول ۴. میزان تأثیر متغیر مستقل (عامل‌های کالبدی، اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی و مدیریتی) بر متغیر وابسته (شهر شاد)

مسیر	ضریب تأثیر
عامل‌های کالبدی، اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی و مدیریتی بر شهر شاد	۰/۹۹۸

نمودار مدل معادلات ساختاری پژوهش در شکل‌های شماره ۳ و شماره ۴ ارائه شده است. در شکل‌های شماره ۳ و شماره ۴ فلش‌های رسم شده از متغیرهای پنهان (عامل‌ها) به سمت متغیرهای آشکار (مؤلفه‌ها) نشان‌دهنده بار عاملی و فلش‌های رسم شده از متغیرهای پنهان (عامل‌ها به‌عنوان متغیر مستقل) به سمت متغیر وابسته (شهر شاد) نشان‌دهنده ضریب رگرسیونی هستند.

شکل ۳. ضرایب مسیر در مدل ساختاری پژوهش در نرم‌افزار SmartPLS 3

شکل ۴. نتایج مقدار t در مدل ساختاری پژوهش در نرم افزار SmartPLS 3

در مدل سازی معادلات ساختاری با روش PLS (حداقل مربعات جزئی)، شاخصی به نام نیکویی برازش مدل ساختاری پیشنهاد شده است. این شاخص به عنوان معیاری برای سنجش عملکرد کلی مدل ساختاری به کار می رود. برای محاسبه نیکویی برازش مدل ساختاری، شاخص های ریشه میانگین استاندارد شده مجذور باقی مانده (SRMR)، مربع فاصله اقلیدسی (d_{ULS})، فاصله هندسی (d_G)، کای اسکوئر (Chi-Square) و شاخص برازش هنجار شده (NFI) از قسمت شاخص های کیفی خروجی الگوریتم PLS در نرم افزار معادلات ساختاری SmartPLS 3 گزارش می شود. این شاخص ها برای مدل ساختاری پژوهش محاسبه شده و نتایج آن در جدول شماره ۵ ارائه شده است. با توجه به مقادیر به دست آمده در این جدول، نیکویی برازش مدل ساختاری مورد تأیید قرار گرفته است.

جدول ۵. شاخص های نیکویی برازش مدل ساختاری پژوهش

نوع شاخص	مدل استاندارد	مدل تخمینی	مقدار قابل تأیید	نتیجه
ریشه میانگین استاندارد شده مجذور باقی مانده (SRMR)	۰/۱۶۷	۰/۱۶۷	مقادیر نزدیک به صفر	تأیید نیکویی برازش
مربع فاصله اقلیدسی (d_{ULS})	۰/۹۴۱	۰/۹۴۱	کمتر از ۰/۹۵	تأیید نیکویی برازش
فاصله هندسی (d_G)	۰/۹۲۶	۰/۹۲۶	کمتر از ۰/۹۵	تأیید نیکویی برازش
کای اسکوئر (Chi-Square)	۸۴/۳۰۸	۸۴/۳۰۸	بیشتر از ۵۰	تأیید نیکویی برازش
شاخص برازش هنجار شده (NFI)	۰/۹۱۱	۰/۹۱۱	بیشتر از ۰/۹	تأیید نیکویی برازش

نتیجه گیری

امروزه هدف نهایی برنامه ریزان شهری در سراسر جهان دستیابی به اهداف توسعه پایدار فضاهای شهری است. جهت دستیابی به این مهم، مفاهیم متعددی توسط اندیشمندان حوزه علوم شهری از جمله شهر سبز، شهر کم کربن، شهر شکوفا، شهر خلاق، شهر دوستدار کودک، زن و سالمند، شهر سالم، شهر امن، شهر هوشمند، شهر شاد و غیره مطرح شده است. در این میان مفهوم شهر شاد که در سال ۲۰۱۳ توسط چارلز مونتگمری ارائه شده است، دارای عوامل و مؤلفه های

متعددی است که سایر مفاهیم نام‌برده را نیز در برمی‌گیرد. از این‌رو شهر شاد تا حد زیادی می‌تواند توسعه پایدار شهری را محقق کند. اما در کشورهای جهان سوم از جمله ایران در طرح‌های توسعه شهری به مفهوم شهر شاد توجه‌ای نشده است. در نتیجه امروزه شهرهای ایران با مسائل و مشکلات متعدد کالبدی، اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی و مدیریتی مواجه هستند. مجموعه این مسائل و مشکلات شادی و نشاط را از شهرهای ایران دور و شهروندان را افسرده کرده است. در این پژوهش با تمرکز بر شهر بابل الگوی مناسب برای برنامه‌ریزی جهت ایجاد شهر شاد در ایران و ویژگی‌های عامل‌ها و مؤلفه‌های مربوط به آن مورد بررسی قرار گرفته است. بدین منظور در ابتدا با بررسی مبانی نظری و پیشینه پژوهش عوامل و مؤلفه‌های شهر شاد شناسایی شد. سپس با روش دلفی فازی ۵ عامل کالبدی، اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی و مدیریتی به همراه ۴۲ مؤلفه برای شهر بابل تعیین شد. در ادامه با به‌کارگیری روش تحلیل مسیر در نرم‌افزار معادلات ساختاری SmartPLS 3 الگوی مناسب برای ایجاد شهر شاد در شهر بابل به همراه ویژگی‌های مربوط به آن مدل‌سازی شد. نتایج مدل ساختاری پژوهش نشان داد که عامل مدیریتی شامل مؤلفه‌های دسترسی به رستوران و کافه، دسترسی به موزه و آثار باستانی، دسترسی به بازار و مراکز خرید، دسترسی به اماکن فرهنگی و مذهبی، دسترسی به پارک کودک و فضای بازی، دسترسی به زمین‌ها و سالن‌های ورزشی، دسترسی به پارک مجهز به وسایل ورزشی، سازگاری کاربری‌های شهری با یکدیگر و رضایت شهروندان از خدمات شهرداری با ضریب مسیر ۰/۲۸۲ مؤثرترین عامل در الگوی شهر شاد در شهر بابل است. همچنین عامل اقتصادی با مؤلفه‌های رضایت از مالکیت واحد مسکونی، میزان درآمد، میزان قدرت خرید و تأمین نیازهای اولیه، رضایت از شغل خود، رضایت از مالکیت خودرو و میزان پس‌انداز مالی با ضریب مسیر ۰/۲۷۹ در رتبه دوم مؤثرترین عامل الگوی شهر شاد در شهر بابل قرار دارد. عامل کالبدی با مؤلفه‌های رنگ‌آمیزی فضای عمومی شهری، مبلمان و المان‌های هنری شهری، وضعیت محیط شهری از نظر عاری بودن از آلودگی‌های بصری، پیاده‌مداری، دوچرخه‌محوری، حجم و انضباط ترافیکی، مطلوبیت، دسترسی و تنوع حمل‌ونقل عمومی و دسترسی به فضای باز و همگانی شهری (میدان‌ها و خیابان‌ها) با ضریب مسیر ۰/۲۶۵ در رتبه سوم قرار دارد. چهارمین عامل مؤثر بر شهر شاد در شهر بابل، عامل اجتماعی با مؤلفه‌های میزان سرزندگی و تنوع فعالیت‌های شهری، میزان مشارکت شهروندان در امور شهری، میزان اعتماد بین شهروندان، میزان تحقق عدالت اجتماعی در سطح شهر، میزان سلامت روانی شهروندان، میزان سلامت جسمانی شهروندان، میزان حس امنیت و نظارت اجتماعی، ارتباط نزدیک و صمیمانه شهروندان با یکدیگر، میزان حضور در فضاهای عمومی، وضعیت فعالیت‌های فرهنگی مثل برگزاری جشن‌های مناسبتی و جشنواره‌ها (جشنواره بهارنارنج، جشنواره وارث و غیره)، حس افتخار و وابستگی عاطفی به سکونت در شهر (حس تعلق) و رضایت کلی از سکونت در شهر با ضریب مسیر ۰/۲۵۴ است. در نهایت پنجمین عامل مؤثر بر شهر شاد در شهر بابل، عامل زیست‌محیطی با مؤلفه‌های دسترسی به فضای سبز و طبیعت، وجود تعداد کافی پارک و بوستان، دسترسی به تالاب‌های شهری مثل تالاب حیدرکلا، موزیرج و غیره، رضایت از محیط شهری به دلیل عدم وجود آلودگی‌های صوتی و بو، رضایت از بهداشت و پاکیزگی محیط شهری، وجود چشم‌اندازهای طبیعی (مانند رودخانه بابلرود و ساحل آن) و احساس امنیت در برابر مخاطرات طبیعی مانند سیل، زلزله و غیره با ضریب مسیر ۰/۲۳۶ است. مجموع این ۵ عامل نیز بیش از ۰/۹۹ درصد از الگوی شهر شاد در شهر بابل را تبیین می‌کنند. به عبارت دیگر با بهبود مؤلفه‌های هر یک از ۵ عامل اثرگذار در شهر شاد، میزان شادی در شهر بابل افزایش و با تضعیف هر یک شادی کاهش می‌یابد.

یافته‌های پژوهش حاضر در زمینه تأثیرگذاری مؤلفه‌های مدیریتی بر شهر شاد با نتایج شهبازی و همکاران (۱۳۹۹) و در زمینه تأثیرگذاری مؤلفه‌های اقتصادی بر شهر شاد با نتایج پژوهش هو و همکاران (۲۰۲۰) و در زمینه تأثیرگذاری

مؤلفه‌های کالبدی بر شهر شاد با نتایج پژوهش جیم (۲۰۲۰)، جین (۲۰۱۹) و باقری بهشتی و لقمانی (۱۳۹۹) و در زمینه تأثیرگذاری مؤلفه‌های اجتماعی بر شهر شاد با نتایج پژوهش زنگی‌آبادی و میرزایی (۱۳۹۹) و در زمینه تأثیرگذاری مؤلفه‌های زیست‌محیطی بر شهر شاد با نتایج پژوهش سجادیان و همکاران (۱۳۹۹) مطابقت دارد.

در پایان با توجه به نتایج ارائه‌شده، در زمینه تقویت عوامل و مؤلفه‌های تأثیرگذار بر شهر شاد در شهر بابل راهکارهای ذیل پیشنهاد می‌شود:

- در زمینه عامل مدیریتی، آمایش و باز توزیع فضایی جهت دسترسی عادلانه شهروندان به خدمات شهری و کاربری‌های شادی‌آفرین از جمله رستوران و کافه، موزه و آثار باستانی، بازار و مراکز خرید، اماکن فرهنگی و مذهبی، پارک کودک و فضای بازی، زمین‌ها و سالن‌های ورزشی و پارک مجهز به وسایل ورزشی پیشنهاد می‌شود. همچنین توجه به سازگاری کاربری‌ها در باز توزیع و ایجاد کاربری‌های جدید ضروری است. خدمات شهرداری نیز باید با کیفیت مطلوب و به سهولت در دسترس شهروندان قرار گیرد.

- در زمینه عامل اقتصادی، تقویت زیرساخت‌ها و پتانسیل‌های اقتصادی برای افزایش استطاعت مالی خانوارها جهت تقویت میزان قدرت خرید و تأمین نیازهای اولیه، ایجاد اشتغال پایدار جهت افزایش میزان درآمد و میزان پس‌انداز مالی خانوارها، ساخت مسکن‌های مقرون‌به‌صرفه و در دسترس برای شهروندان و عرضه کالاهای با کیفیت و قیمت مناسب برای شهروندان از جمله خودرو و لوازم‌خانگی پیشنهاد می‌شود.

- در زمینه عامل کالبدی، ایجاد زندگی فعال خیابانی با ایجاد فضاهای شاد با استفاده از پتانسیل‌های محلی مانند رنگ‌آمیزی فضای عمومی شهری و ساخت مبلمان و المان‌های هنری شهری بر اساس فرهنگ بومی و محلی، بهبود و منظم کردن شرایط ترافیکی در سطح شهر بابل با ایجاد حمل‌ونقل عمومی مطلوب، متنوع و در دسترس به همراه پیاده‌مداری و دوچرخه‌محوری و همچنین مدیریت و منظم کردن فعالیت‌های مربوط به تابلوهای تبلیغاتی به‌منظور جلوگیری از ایجاد آلودگی‌های بصری پیشنهاد می‌شود.

- در زمینه عامل اجتماعی، ایجاد فرصت‌هایی برای مشارکت شهروندان در امور مربوط به محل زندگی از طریق ایجاد شورایی محله‌ها، برنامه‌ریزی جهت افزایش حضور شهروندان در فضاهای عمومی شهر با ایجاد امنیت و نظارت اجتماعی به‌منظور ارتباط نزدیک و صمیمانه شهروندان با یکدیگر و شکل‌گیری اعتماد بین آن‌ها جهت افزایش میزان سلامت روانی و جسمانی شهروندان، و همچنین برنامه‌ریزی جهت افزایش میزان سرزندگی و تنوع فعالیت‌های شهری با ایجاد فعالیت‌های فرهنگی مثل برگزاری جشن‌های مناسبتی و جشنواره‌ها مانند جشنواره بهارنارنج، جشنواره وارث و غیره جهت افزایش حس افتخار، وابستگی عاطفی و رضایت کلی از سکونت در شهر بابل پیشنهاد می‌شود.

- در زمینه عامل زیست‌محیطی، تقویت و آمایش چشم‌اندازهای عناصر طبیعی شهر بابل مانند تالاب حیدرکلا، تالاب موزیرج و رودخانه بابلرود به‌منظور افزایش دسترسی شهروندان به فضای سبز و طبیعت و کاهش آلودگی‌های صوتی و بو و همچنین برنامه‌ریزی جهت ایجاد پارک و بوستان جدید در سطح شهر، و نیز حفاظت از بهداشت و پاکیزگی محیط شهری پیشنهاد می‌شود.

تقدیر و تشکر

بنا به اظهار نویسنده مسئول، این مقاله از حمایت‌های مادی و معنوی معاونت پژوهشی دانشگاه زنجان از این رساله سپاسگزاری می‌گردد.

منابع

- (۱) اورکی، پربوش؛ رضایی، محمدرضا؛ مبارکی، محمد و اکبریان‌رونیزی، سعیدرضا. (۱۳۹۸). تحلیل فضایی عوامل مؤثر بر شهر شاد از نگاه شهروندان مطالعه موردی: شهر یزد. *مجله شهر پایدار*، ۲(۳)، ۳۹-۱۹.
- (۲) باقری بهشتی، آیدا و لقمانی، حدیث. (۱۳۹۹). واکاوی معیارهای مؤثر بر شهر شاد (نمونه موردی: منطقه ۲ تهران). *شهرسازی ایران*، ۳(۵)، ۳۳-۲۴.
- (۳) جمینی، داود؛ جمشیدی، علی‌رضا و اسمعیلی، زهرا. (۱۴۰۰). بررسی و تحلیل وضعیت شهر شاد و شناسایی تعیین‌کننده‌های آن در فضاهای کوچک شهری (مطالعه موردی: شهر روانسر). *برنامه‌ریزی و توسعه محیط شهری*، ۱(۴)، ۱۵-۲۸.
- (۴) خواجه شاهکوهی، علیرضا؛ نجفی‌کانی، علی‌اکبر و بابائیان، طاهره. (۱۳۹۳). بررسی میزان مشارکت شهروندان حاشیه شهرهای میانی در مدیریت شهری مطالعه موردی: شهر بابل. *آمایش جغرافیایی فضا*، ۴(۱۲)، ۱۹-۱.
- (۵) رضاعلی، منصور؛ نظری، ولی‌اله؛ غلامی، محمد و صمدیان، مریم. (۱۴۰۰). بررسی عوامل اثرگذار در ایجاد شهر شاد. نمونه موردی: شهر همدان. *آمایش جغرافیایی فضا*، ۱۱(۳۹)، ۱۸۲-۱۶۷.
- (۶) زنگی‌آبادی، علی و میرزایی، سارا. (۱۳۹۹). تبیین عوامل مؤثر بر دستیابی به شهر شاد در کلان‌شهر شیراز. *برنامه‌ریزی و آمایش فضا*، ۲۴(۳)، ۱۰۳-۶۵.
- (۷) سجادیان، ناهید؛ نعمتی، مرتضی و دامن‌باغ، صفیه. (۱۳۹۹). شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر نشاط شهری در اهواز. *پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی ایران*، ۹(۱)، ۱۱۲-۷۹.
- (۸) سماواتی، سحر و رنجبر، احسان. (۱۳۹۷). بازشناسی عوامل مؤثر بر شادی در فضاهای عمومی شهری (مطالعه موردی: محدوده پیاده‌راه مرکز تاریخی تهران). *مطالعات شهری*، ۸(۲۹)، ۱۸-۳.
- (۹) شاد، مهسا. (۱۳۹۵). *طراحی مکان‌های سوم با تأکید بر اصول شهر شاد در انطباق با خرده‌فرهنگ‌های شهری (نمونه موردی: خیابان کوه سنگی مشهد)*. پایان‌نامه کارشناس ارشد طراحی شهری، به راهنمایی ساناز سعیدی مفرد، دانشگاه بین‌المللی امام رضا.
- (۱۰) شاطریان، محسن؛ حیدری سورشجانی، رسول و ورفی‌نژاد، ژیلا. (۱۳۹۸). مدل‌سازی تأثیرات گردشگری شهری بر کیفیت زندگی و شهر خلاق در شهر کرمانشاه. *آمایش جغرافیایی فضا*، ۹(۳۳)، ۶۰-۴۹.
- (۱۱) شهبازی، امیرحمزه؛ غنی‌زاده قاسم‌آبادی، هادی و سرگزی، زینب. (۱۳۹۹). ارزیابی و تحلیل مؤلفه‌های شهر شاد در شهرهای دارای سابقه مصیبت عظیم پژوهش موردی: شهر بم. *پژوهش و برنامه‌ریزی شهری*، ۱۱(۴۱)، ۶۴-۵۳.
- (۱۲) محمدنیا، نجمه. (۱۳۹۸). *بررسی مؤلفه‌های شهر شاد و انطباق آن با کلان‌شهر مشهد*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، به راهنمایی حسین رحیمی، دانشگاه پیام نور مشهد.
- (۱۳) موسی‌زاده، سیدعلی. (۱۳۹۶). *ارتقا سرزندگی فضاهای شهری با رویکرد شهر شاد به‌منظور ارتقا سلامت روان استفاده‌کنندگان نمونه موردی: خیابان چهارباغ عباسی اصفهان*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد طراحی شهری، به راهنمایی مریم محمدی، دانشگاه پردیس بین‌المللی فارابی.
- (۱۴) نجفی‌کانی، علی‌اکبر و حمیدی فیروزجایی، خدیجه. (۱۴۰۰). تحلیلی بر تنگناها و راهبردهای توسعه کالبدی و فیزیکی سکونتگاه‌های غیررسمی. نمونه موردی: محله‌های حاشیه‌ای و پیرامونی بابل. *آمایش جغرافیایی فضا*، ۱۱(۳۹)، ۲۳۸-۲۱۷.
- (۱۵) نیک‌پور، عامر و حسنعلی‌زاده، میلاد. (۱۳۹۸). تحلیل الگوهای فضایی شاخص‌های سالمندی جمعیت در شهر بابل. *مطالعات توسعه اجتماعی-فرهنگی*، ۸(۱)، ۳۱-۹.

References

- 1) Abdollahpour, S.S., Sharifi, E., & Ghazi, R. (2021). Evaluation of Happy City Indicators in Affordable Housing Projects, Case Study: Mehr Housing Projects, Aftab Town, The City of Parand, Tehran, Iran. *International Review for Spatial Planning and Sustainable Development*, 9(3), 103-127.
- 2) Bagheri Beheshty, A., & Loghmani, H. (2020). Analysis of effective criteria on happy city (Case study: District Two of Tehran). *Iranian Urbanism*, 3(5), 24-33. [IN Persian]
- 3) Bernini, C., & Tampieri, A. (2019). Happiness in Italian cities. *Regional Studies*, 53(11),

- 1614-1624.
- 4) Carmona, M., Tim, H., Taner, Oc., & Steve, T. (2012). *Public Places-Urban spaces*. Publisher Routledge.
 - 5) Cloutier, S., Berejnoi, E., Russell, S., Morrison, B.A., & Ross, A. (2018). Toward a holistic sustainable and happy neighborhood development assessment tool: A critical review of relevant literature. *Ecological Indicators*, 89, 139-149.
 - 6) Costanza, R., Fisher, B., Ali, S., Beer, C., Bond, L., Boumans, R., & Gayer, D.E. (2008). An integrative approach to quality of life measurement, research, and policy. *SAPI EN. S. Surveys and Perspectives Integrating Environment and Society*, 1(1), 17-21.
 - 7) Gim, T.H.T. (2020). The relationship between overall happiness and perceived transportation services relative to other individual and environmental variables. *Growth and Change*, 51(2), 712-733.
 - 8) Hu, M., Yang, Y., & Yu, X. (2020). Living better and feeling happier: An investigation into the association between housing quality and happiness. *Growth and Change*, 51(3), 1224-1238.
 - 9) Jain, T.K. (2019). *Concept of Happy City: The Smart Cities of the Future*. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3314531> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3314531>.
 - 10) Jamini, D., Jamshidi, A., & Esmaili, Z. (2021). Review and analysis of the happy city situation and Identification its determinants in small urban spaces (Case: Ravansar Township). *Urban Environmental Planning and Development*, 1(4), 15-28. [in Persian]
 - 11) Khajeh Shahkuhi, A., Najafi Kani, A., & Babaeian, T. (2014). Evaluation the Rate of Citizens Participation in the Outskirts of Central Cities of Urban Management. Case Study: City Babol. *Geographical Planning of Space*, 4(12), 1-19. [in Persian]
 - 12) Li, B., & Lu, Y. (2009). Happiness and Development: The Effect of Mental Well-being on Economic Growth. *Conference on Improving the Human Destiny, 11-12 June, Hong Kong, Lingnan University*, 1-17.
 - 13) Liu, K. (2013). Happiness and tourism. *International Journal of Business and Social Science*, 4(15), 67-70.
 - 14) Mankiw, N.G. (2004). *Principles of economics*. Publisher Cengage Learning.
 - 15) McMahan, E.A., & Estes, D. (2015). The effect of contact with natural environments on positive and negative affect: A meta-analysis. *The Journal of Positive Psychology*, 10(6), 507-519.
 - 16) Mirzaei S., & Zangiabadi A. (2020). Explanation the factors affecting on achievement a happy city in Shiraz Metropolis. *Spatial Planning*, 24(3), 65-103. [IN Persian]
 - 17) Mohammadnia, N. (2018). *Examining the components of Shad city and its adaptation to the metropolis of Mashhad*. Master's thesis in geography and urban planning, under the guidance of Hossein Rahimi, Payam Noor University of Mashhad. [in Persian]
 - 18) Montgomery, Ch. (2013). *Happy city: Transforming our lives through urban design*. Publisher Penguin Books Ltd.
 - 19) Mousazadeh, S.A. (2016). *Improving the vitality of urban spaces with a happy city approach in order to improve the mental health of users, case study: Chaharbagh Abbasi Street, Isfahan*. master's thesis in urban design, under the guidance of Maryam Mohammadi, Farabi International Campus University. [in Persian]
 - 20) Musa, H.D., Yacob, M.R., Abdullah, A.M., & Ishak, M.Y. (2018). Enhancing subjective well-being through strategic urban planning: Development and application of community happiness index. *Sustainable cities and society*, 38, 184-194.
 - 21) Najafi kani, A.A., & hamidi, K. (2021). Challenges and Strategies of Spatial Development of Informal Settlements in Intermediat Cities: A Case Study in Babol. *Geographical Planning of Space*, 11(39), 217-238. [in Persian]

- 22) Nikpour, A., & Hasanalizadeh, M. (2018). Analysis of spatial patterns of population aging indicators in Babol city. *Socio-Cultural Development Studies*, 8(1), 9-31. [IN Persian]
- 23) oraki, P., rezaei, M. R., mobaraki, M., & akbarian, S. R. (2019). Spatial Analysis effective factors happy city from the perspective of the citizens Case Study: Yazd City. *Journal of Sustainable city*, 2(3), 19-39. [in Persian]
- 24) Passmore, H., & Howell, A.J. (2014). Nature involvement increases hedonic and eudaimonic well-being: A two-week experimental study. *Ecopsychology*, 6(3), 148-154.
- 25) Pringle, S., & Guaralda, M. (2018). Images of urban happiness: A pilot study in the self-representation of happiness in urban spaces. *The International Journal of the Image*, 8(4), 97-122.
- 26) Rezaali, M., Nazari, V., Gholami, M., & Samadiyan, M. (2021). Investigating the Affecting Factors in the Creation of a Happy City (Case Study: Hamedan City). *Geographical Planning of Space*, 11(39), 167-182. [in Persian]
- 27) Sajadian, N., Nemati, M., & Damanbagh, S. (2020). Identifying and Prioritizing Factors Affecting Urban Happiness in Ahvaz. *Strategic Research on Social Problems in Iran*, 9(1), 79-112. [in Persian]
- 28) Samavati, S., & Ranjbar, E. (2019). Identifying factors affecting happiness in urban public space (Case Study: Pedestrian Zone of Historic Part of Tehran). *Urban studies*, 8(29), 3-18. [IN Persian]
- 29) Shad, M. (2015). *Designing third places with emphasis on the principles of a happy city in accordance with urban subcultures (case example: Kuhsangi Street, Mashhad)*. Master's thesis in urban design, under the guidance of Sanaz Saidi Mofrad, Imam Reza International University. [IN Persian]
- 30) Shahbazi, A., Ghanizadeghasemabadi, H., & Sargazi, Z. (2020). Analytical assessment of the components of the happy city in cities with enormous disaster: Case study Bam city. *Research and urban planning*, 11(41), 53-64. [in Persian]
- 31) Shaterian, M., heidari surshjani, R., & Vrfinejad, J. (2019). Modeling and Effects of Urban Tourism on Quality of Life and Creative City (Case Study of Kermanshah). *Geographical Planning of Space*, 9(33), 49-60. [in Persian]
- 32) Su, L., Zhou, S., Kwan, M.P., Chai, Y., & Zhang, X. (2022). The impact of immediate urban environments on people's momentary happiness. *Urban Studies*, 59(1), 140-160.
- 33) Szołtysek, J., & Twaróg, S. (2018). Meeting Places in the Urban Strategy to Build a Happy City: A Mixed Research Approach, World Academy of Science. *Engineering and Technology International Journal of Urban and Civil Engineering*, 12(6), 40-44.